

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Proti konsumnim društvom.

(Govor dr. Tavčarja v deželni zbornici dne 5. aprila t. l.)

Visoka zbornica! Hvaležni smo gospodu poročevalcu, da je pri deželni kulturi svoje poročilo oprl na širšo podlago in da ni zmetal dotičnih rubrik iz našega slaboznanega letnega poročila na kup, proseč nas, da naj vse to blagohotno vzamemo v poslaniško svojo vednost. Je pa tudi oddelek letnega poročila, posvečen deželni kulturi, veliko pomenljivejši in zanimivejši nego so tega poročila drugi oddelki, pri kojih dotični gospod poročevalec dostikrat nima druge rešitve, nego da malo potolče po rebrih zaspanemu in lenemu našemu deželnemu odboru, ki je bil v visoki ti zbornici že tolikokrat na klop položen, da že skoro več palice ne čuti, kadar mu pade na hrbet. Poročevalec o „deželni kulturi“ ima lažje stališče, in tvarina, o kateri mu je razpravljati, mu nehoté sama raste pod roko, ker je različna in mnogobrojna, kakor ni jedna druga tvarina iz letnega poročila. Poglavje „o deželni kulturi“ daje letos in dajalo je tudi prejšnja leta spričevalo visoki zbornici, da je na tem polju bila si v svesti velike svoje naloge. In kdor je pravičen v svoji sodbi, mora priznati, da je deželni zbor kranjski na polju deželne kulture veliko dosegel, in da je v tem pogledu podvrget se žrtvam, kakor jih marsikatera druga bogatejša kronovina ni hotela prevzeti. Brezštevilne rubrike „deželne kulture“ pomenjajo ravno toliko žrtev za deželni zaklad; in ker se te rubrike od leta do leta množe, hitreje od gob po dežji, tičimo kakor druga leta tudi letos pod utisom, da ne bomo mogli ostati dolgo več pri dosedanjem desperatnem gospodarjenju, pri kojem so se izdatki za deželno kulturo neprestano pokrivali iz tekočih deželnih dohodkov, ali pa z napravo visokih dolgov, ki še sedaj kakor mora tlačijo deželno gospodarstvo. Upajmo, da sveti duh razsvetli naš finančni odsek, da vsaj letos stori sklep, ki bode enkrat za vselej odpravil zgoraj omenjeno tesnorsrčno in zastarelo gospodarjenje. Na drugi

strani nas pa dolga vrsta rubrik deželne kulture tudi letos živo spominja okoljščine, da smo nekaka višja kmetijska komora, ki svojo skrb v prvi vrsti posvečujemo kmetiskemu stanu. In zastopniki mest in trgov nismo, dasiravno za svoja mesta v zbornici le malokdaj staknemo odprte roke, skoraj nikdar ugovarjali proti veliki radodarnosti, koja se je vsipala na kmetске pokrajine, in tu in tam rodila vero, da v visoki ti zbornici zastopniki kmetiskih interesov vse dosežejo, zastopniki mest in trgov pa ničesar.

Od nekda imeli smo zastopniki mest živo prepričanje, da morata kmet in meščan v soglasju živeti, ker imata oba ravno toliko, kolikor neobhodno za življenje potrebujeta. Od nekda smo poslanci v ti zbornici postopali tako, da se je kmetiskemu stanu dajal prvi in glavni pomen, ker si je bil vsak izmed nas svest, da se, kar se stori za kmeta, stori za celo deželo! Na misel nam ni nikdar prišlo, da bi proti kmetu nahujskali meščanstvo, kakor se hujska dandanes kmet proti meščanstvu. Iz tega mirnega in soglasnega delovanja cele zbornice izhajala je nekaka gospodarska organizacija za celo našo deželo. Odpirala so se nova občila, napravljali vodovodi, urejala vodovja, in druge take koristne naprave, od kojih bode imel naš kmet dosti več koristi, nego mu je morejo donášati vaša konsumna društva. Ti mirni časi lepega soglasja pa so pri kraju, ker se je dandanes takomenovana katoliška stranka polastila gospodarske organizacije koje prvi namen je ta, našega kmeta izolirati, ter ga postaviti v ostro nasprotje z našim meščanstvom, in pred vsem s tisto posvetno inteligenco, ki je bila glavna moč vsakega naroda, in je tudi glavna moč slovenskega naroda. S tem, da tirajo katoliški organizatorji našega kmeta v ravnokar omenjeni nasprotstvi, s tem se ob jednem izpodkopuje tudi tisto, kar je visoka ta zbornica zastavila in kar še sedaj zastavlja na korist deželni kulturi. Čisto resnično je namreč, da vse tisto, kar imenuje naše letno poročilo „deželno kulturo“ nima huj-

šega nasprotnika, kakor je katoliško gospodarska organizacija. Zategadelj je bilo prav umestno, da je gospod poročevalec dotaknil se perečega vprašanja te organizacije ravno pri deželni kulturi, in hvaležni smo mu, da je prvi v ti zbornici izpregovoril besedo o stvarih, o kojih bilo bi greh še na dalje molčati. Zategadelj dovoljujem si tudi jaz nekoliko besed o ti organizaciji spregovoriti, jo pojasniti od različnih strani ter tako dokazati, da bode ta organizacija v kratkem uničila celo „deželno kulturo“ in sicer zategadelj, ker ne bo uničila samo malega trgovca, kojega pri nas itak nikdo ne brani, temveč uničila bode pred vsem tudi našega kmeta, kojega tudi pri nas na videz vsak brani, de fakto pa izkorišča! Pred vsem velja to o katoliških gospodarskih organizatorjih, kar hočem v sledečem dokazati.

Naša katol. stranka je posebno ponosna na tako imenovano gospodarsko organizacijo. Ta organizacija je alfa in omega njenega političnega življenja, na njo je ponosna čez vse mere, in radi nje nas liberalce dostikrat psujejo s starčki, ki ne čutimo več teka časov, ter slonimo kakor stare metle v kotu. Mladost in čilost je sedaj samo še pri katoliški stranki, vsaka druga stranka je tako slabo in staro blago, da bi je človek niti v konsumnih društvih katoliške stranke več spečati ne mogel. Brezmiselnost bi bilo, tukaj se pričakati s katoliškimi organizatorji. Oni vzeli so mladost v zakup, nam pa so odkazali starost. Res je! Pri svoji gospodarski organizaciji so še mladi, in pri vsem tem hrupu in hrušču podobni so kmečkemu mladiču, ki napaja v gos-silni žejne svoje prijatelje, jim plačuje godce ter počenja vse mogoče kmečke baharije. Drugo jutro, ko je konec veselja, prebudi pa se za kakim plotom, in glava ga boli; in žepi, ko jih preišče, so prazni do zadnjega beliča. Bojim se, da se bode ta hrupna gospodarska organizacija ob svojem času ravno tako žalostno končala. Nekateri katoliške gospode, ki sedaj najbolj kriče, bode zelo glava bolela, slovenski kmet, kojega so imeli pri svoji organizaciji kot neka-

kega „kunca za poskuse“ bode pa še veliko bolj bolehal — na praznih žepih.

Pri gospodarski organizaciji, iz koje zajema katoliško-narodna stranka svojo mladost, človek ne véakaj bi bolj občudoval, ali tisto velikansko površnost in tisto brezmejno polovičarstvo, s kojim se je ta stranka podala na svojo organizatorično delo, ali pa tisto bolešno slovensko samoljublje, ki pri vsakem početju živi v veri, da je vse tisto, kar je dobro in priležno za velike svetovne narode, dobro in priležno tudi za mali narod slovenski. Brez šale, polovičarstvo in površnost sta glavna znaka te imenitne gospodarske organizacije, ki je kar čez noč — ker je tako dopadlo mlademu odvetniku — prestopila meje naše dežele, ter bode brez dvojbe v kratkem, kakor drugi Mida, na kraški naši zemlji vse v zlato spremenila, kar bode v roke vzela! Kar prodajajo ti gospodje za pristen sad svojega lastnega duha, vse to so vzeli iz tujine, in sicer iz Nemčije. Vzeli so v roko nemško knjigo, in hitro in površno so nekaj iz nje prepisali, prenesli vse to na slovenska tla, ter se pobahali, da Slovence na Kranjskem gospodarsko organizujejo.

Resnica je, združstvo na Nemškem, naj že pripada k Offenbachski ali Neuwiedski organizaciji, je na svojem pravem mestu. Ali to združstvo je oprto na premišljeno podlago, in tudi ni naenkrat nastalo ker se dotično združniško gibanje zasleduje že od leta 1867. sem.

Prebrisani možje, ki so polagoma organizovali nemško kmetiško združništvo niso bili politični špekulantje, pač pa pravi in resnični dobrotniki svojemu narodu. Vedeli so pa prav dobro, da veljajo za kmetiške zadruge posebna načela, proti kojemu se ni varno pregrešiti, če naj zadruga sama v nevarnost ne zagazi. Ta načela leže na roki, in samo nevedneži, ki vodo dajo katoliško gospodarsko organizacijo na Kranjskem, jih ne poznajo!

Kaj je dalo na Nemškem povod kmetiškim zadrugam, ki se pečajo z nakupom blaga? Odgovor je lahak: oderuštvo

LISTEK.

„V imenu znanosti“.

(Spisal D. M.)

Tako se je zavaroval pisatelj „Cvetja s polja modroslovskega“ zoper formalno zelo ostro, a v bistvu popolnoma opravičeno kritiko, ki jo je priobčila nedavno „Edinost“.

Dasi se je poveljalo že v omenjeni kritiki, zlasti pa v zadnji številki „Ljubljanskega Zvona“, kar se da splošno reči o „našem“ modroslovju, vendar mislim, da ni odveč, če si pogledamo nekatere posebnosti v „Cvetju“ natančneje; potrebno je to tem bolj, ker pisatelj tako ponosno povdarja svoje — znanstveno stališče.

Da bi se bavili z vsemi „dokazi“, katere gospod pisatelj za svoje grandiozne trditve kar stresa iz rokava — konec njegovih dokazovanj se navadno glasi v nekakem refrénu: „To je tako jasno in samo ob sebi umljivo, da nobena zdrava pamet ne more drugače misliti!“ — tega ne bo nihče zahteval, kdor je moral kdaj na kaki srednji šoli poslušati enakih modroslovcov jednake dokaze.

Opozoriti hočemo samo na nekatera mesta v „Cvetju“, ki so prava karikatura znanstvenega stališča, ki je pisatelju baje merodajno.

Nad vse je znanstvena razdelitev modroslovja in modroslovcov v dve poglavitni vrsti: v „pravo“ in „krivo“ modroslovje, v „prave“ in „krive“ modroslovce. Izmed pravih se navajajo Platon, Aristotel, Avgustin, Tomaž in še nekateri „mali“, prav kakor preroki. Neki mojih tovarišev-bogoslovcov je označil nekda „pravega“ modroslovca Tomaža Akv. tako-le: „Čudim se, da se sv. Tomaž na vseučilišču več ne predava; on dene vse druge posvetne filozofe v žep.“

Vsi drugi, ki so v „Cvetju“ v veliki večini, so „krivi!“

Čudno se mi zdi pri tej razdelitvi le to, da velika večina krivih modroslovcov našemu pisatelju jako malo šteje, dočim navaja pri svojih trditvah o neumrjčnosti duše, o bivanju osebnega boga in dr. baš mišljenje velikanske večine človeškega rodu, ki se po njegovem mnenju v takih vprašanjih ne more motiti, kot nekako potrdilo za svoje nauke.

Vsi modroslovci in veliki misleci so v popolni smoti, samo nalnim množicam

sije luč čiste in neskaljene resnice. Če bi hoteli biti hudobni, vprašali bi pisatelja, zakaj da je prebiral in proučeval razne — gotovo tudi „krive“! — modroslovce, zakaj ni raje vprašal kakega gorenjskega kmeta kako je s takimi stvarmi, kje je resnica, kje ne? Ali pa bi bil sklical kje na Notranjskem ljudski shod in dal na glasovanje, je-li človeška duša neumrjoča ali ne. Gotovo bi bila „ogromna večina“ za neumrjčnost; in gospod pisatelj bi imel svoj „dokaz“ črno na belem in lahko bi se nanj skliceval napram vsem „krivim“ filozofom in dvomljivcem...

Toda pustimo šalo in vprašajmo se resno:

Ali bi mogel modroslovec, ki mu je merodajno jedino le znanstveno stališče, zapisati stavek, kakoršen je ta-le: „Ko modroslovec tako razlaga človeško naravo, sme biti tem mirnejši, čim večje število ljudi je, ki misli jednako s preprosto pametjo, kakor on znanstveno. In to število ljudi je tako ogromno, da lahko rečemo: vse človeštvo tako misli, in to najbolj potrjuje naš nauk.“

Ali:

„Vsi ljudje (ako izvzamem materijaliste) so prepričani, da so neumrjoči; vsi

se pa v tem ne morejo motiti, drugače bi človek ne bil sposoben za resnice.“

Se-li more sploh govoriti o prepričanju, kjer imamo opraviti z verskimi slikami posmrtnega življenja, kakor jih je rodila domišljija, gnana po čuvstvu?

Za take slabotne bilke se mora loviti dokazovalec, ki hoče iz neznanstvenih namenov nekaj dokazati, kar se dokazati ne da.

Taka mesta v „Cvetju“ me spominjajo na dokaz v Goethejem „Faustu“:

„Der Teufel muss doch etwas sein,
Wie gäb's denn sonst auch Teufel!“

Malo znanstvena je lahkota, s katero govori gospod pisatelj o spoznavanju in o resnici. Nič mu ne dela posebnih težav, vse mu je jasno in gotovo, povsodi govori o trdnem, gotovem spoznavanju, tudi tam, kjer v resnici niti gotovo domnevanje ni na mestu. Ni treba, da bi bili zagovorniki smešnega, samemu sebi nasprotujočega skepticizma, vendar tako lahka in jednostavna kakor se zdi gosp. Lampetu, pa stvar vendar ni. Dobra volja in dober namen še ne dostujeta! Če smemo govoriti na spoznavanju neumrjčnosti, tedaj vsaka pajčevina — solidno platno!

(Konec prih.)

z blagom. Kakor je oderuštvo z denarjem rodilo kreditne zavode na korist nemškemu kmetu, istotako mu je oderuštvo z blagom, rodilo takomenovane nakupilne zadruge. Kaj je oderuštvo z blagom, o tem ni treba posebej razpravljati, da si pri tem nimam v mislih tiste flaške, tiste zelene flaške olja, katera, odkar je konsumno društvo v Metliki, tako izvrstno služi prijatelju Schweigerju pri njegovi solati! To oderuštvo prikazuje se v življenji na dvojen način: prvič s tem, da se za blago zastavljajo neprimerno visoke cene; na drugi strani pa s tem, da se za te cene dobiva blago, ki je v svoji kvaliteti slabo, ali pa še celo falsificirano. Tako oderuštvo — in to vendar vsak sprevidi — pa je mogoče le v deželah, kjer imajo svoje lastne fabrikacije, ki blago v ogromnih množinah producirajo in kjer so bogati fabrikantje v različnih trustih, koje kujejo mek sabo, v položaju, za slabo blago konstituirati umetne visoke cene. Na drugo stran pa se gre potem za blago, kojega ne potrebuje celi svet, pač pa izključno samo ta ali oni stan, in sicer v velikih množinah, tako, da se falsificacija še vedno izplača, in da je tudi lažje mogoče, ker dotičnega blaga, ker služi le za specialne namene, ne pozna celi svet. Naravno je, da se na primer umetno gnojilo lažje falsificira nego vreča moka!

Če sedaj presojamo organizacijo teh nemških zadrug, opazimo takoj, da se res brez vsake izjeme gibljejo v mejah gotovih principov, kojih nikdar ne pokončajo. Prvi princip obstaja v tem, da se kmetiške nakupovalne zadruge pečajo jedino le z nakupovanjem blaga, kojega samo kmet v svoji stroki kot tak potrebuje. To so umetna gnojila, tečna redila, kmetška orodja in stroji: naravnost izključeno pa je manufakturnsko, kolonijalno blago, in pred vsem tudi vino. Da sme pri nemških konsumnih zadrugah samo tako in jednako blago v poštev priti, izvira ravno iz družega principa, na kojega so oprta, iz principa, da ima zadruga, če ji je upati na dolgo in uspešno delovanje, opuščati vsako spekulacijo. Zategadelj je izključena trgovina z vsakim blagom, kojega cena je v teku leta različnim konstelacijam podvržena, in izključena je trgovina z blagom, pri kojem se naprej določiti ne da, kako kvantiteto bodo, združniki faktično potrebovali. Zatorej velja za načelo, da sme zadruga samo toliko blaga nakupiti, kolikor so ga združniki pri nji poprej naročili. Tem zadrugam se toraj ne bode tako pripetilo, kakor se je pripetilo konsumnemu društvu v Žireh, ki je lansko leto nakupilo v spekulacijske namene vagon fižola. Potrebovalo pa je samo pol vagona, druga polovica pa še dandanes plesni v kleti nekega oštirja na polupoti mej Škofjo loko in Žiremi!

Tretji princip nemških zadrug je ta, da smejo blago jedino le za svoje združnike kupovati, združniki pa so zopet zavezani, da blago, ki se pri zadrugi dobé ne smejo nikjer drugje kot ravno pri svoji zadrugi kupiti, oziroma naročiti. Pri nas pa konsumna društva ravno v tem pogledu največ greše; glavno kupčijo vodijo ravno z nezadržniki, ter napravljajo pri tem konkurenco malemu trgovcu, ki je težko obdačen in ima pri tem še za svojo rodbino skrbeti.

Četrto načelo, po kojem se nemška konsumna društva strogo ravna, predpisuje, da se v konsumnem društvu ničesar na upanje ne prodaja, in tudi ničesar na upanje ne kupi. Ta princip je tako moder, da si skoraj zdrave zadruge brez njega misliti ne moremo. Kar zadruga naroči, plača takoj, in kar združnik od nje kupi, mora ji istotako takoj poplačati. Kredita zadruge ne poznajo, posebno ne nasproti svojim združnikom, kojih mali dolгови, ki se le redko kdaj poplačajo, bi jo prav kmalo privodili do vrha pogube. Pri nas pa se še celo pi-jača toči na upanje v naših konsumnih društvih, in poznam neko tako društvo, ki si je konec leta lepo svoto dalo zemljeknjižno zavarovati, svoto, ki je vsled tega nastala, da so kmetje mej letom prav pridno v konsumnem društvu na upanje pili!

Kakor pa je izključena pri nemških konsumnih društvih vsaka spekulacija, vodi jih pa vendar zadnje in peto načelo, ki jih sili k rednemu in strogemu knjigovodstvu. In tako knjigovodstvo je pri društvih, ki nikakega zdatnega dobička donášati ne

smejo, in ki vsled svoje narave tiče takorekoč vsak hip na noževi ostrini mej aktivnostjo in pasivnostjo, čez vse mere potrebno. Sedaj si pa lahko mislite, kako je knjigovodstvo v rokah našega Horjulskega kmeta, ali pa še celo v rokah našega kmeta iz Trbiže pod Staro Oslico! Nič več o tem knjigovodstvu, saj bo prej ali slej samo sililo na dan, in bojim se, da bode imel takrat državni pravdnik prav obilo posla.

K vsem vodilnim načelom pa se pridruži v Nemčiji še čudovita centralna organizacija. Družteniki naročé svojo potrebo pri zadrugi, zadruga pri zavezji, zavezja pri vrhovni zavezji in vrhovna zavezja pri central-centralni zadrugi v Hamburgu, ali kako se že imenujejo. Kadar stopi le-ta na trg, je mandatarinja vseh zadrug Offenbachskega zistema in nastopi faktično kot kupec dveh tretjin kmečke Nemčije. Tak kupec-velikan lahko vpliva na ceno dotičnega blaga, in ki je tvornica Thomaswerke pri svojih fosfatih hotela z visokimi cenami prodreti, so je združene zadruge prav hitro v kozji rog vgnale. Istotako je pri zadrugah Neuwiedske organizacije vrhovni kupec firma Raiffeisen et consortes v Neuwiedu, ki je tudi za Neuwiedsko organizacijo odjema'ec, da se mu do zemlje klanjajo fabrikantje, in da le tem dostikrat diktira ceno za to ali ono blago.

Sedaj pa primerjajmo to nemško dovršenost z našimi klavernimi razmerami. Bila bi kmetiška konsumna društva brez-dvojbeno koristna, ko bi se po nemškem vzoru pečala z blagom, koje kmet kot tak v svoji stroki potrebuje. A kaj hočete pri nas z umetnimi gnojili, z umetno močno krmo, ali pa še celo s poljedelskimi stroji. Tukaj nimamo takih potreb, kakor jih pozna orjaška Nemčija, ker se nahaja v naši vojvodini poljedelstvo v ponižnih mejah, in naj se to še tako razvije, bi na umetnih gnojilih niti petdesetinko tistega ne potrebovali, kar že sedaj potrebuje kraljestvo Württenberško, ali pa velika vojvodina Badenska. V kolikor imamo potrebe, ti je vsaj zadnjih deset let, naša hvale vredna kmetijska družba zadoščala. Komur je mar prihodnost našega poljedelstva, mora le obžalovati, da je naša katoliška gospodarska organizacija zavihtila sekiro, ki bode padla po naši kmetiški družbi, in po zaupanju, kojega si je ta družba le počasi in s težavo mej narodom pridobila. Če bodete Vi s svojimi konsumnimi društvi v teku petdesetih let za živinorejo, sadjerejo in agrikulturo sploh toliko dosegli, kot je v tem pogledu zadnjih pet let dosegla naša marljiva kmetiška družba, pa daste z mirno vestjo lahko za celi koš tako imenovanih „rimskih“ maš. Ali končno je to, kar počenjajo ta naša konsumna društva z umetnimi gnojili in drugo tako robo, golo igranje, ter služi le v to, da se istim, ki v ime kmetiška zadruga slepo vernjejo, nekaj peska v oči nameče!

Naši katoliški organizatorji, dasi so površni in polovičarski, imeli so pa vendar občutek, da konsumna zadruga brez blaga, koje se rabi v veliki množini, svojega delovanja pričeti ne more. Ker se kmetijskih tvarin v deželi ne potrebuje v zadostni meri, padli so torej po blagu, koje se sploh povsod v velikih množinah rabi, to je padli so po manifakturnem, kolonijalnem blagu, in padli pred vsem tudi po vinu. Kar je do sedaj izvrševal mali trgovec, s tega načela si je naša častita duhovščina monopol, sebi v korist, kakor ga ni nikjer drugod na svetu! Vsled tega so se pa naša konsumna društva postavila na podlago, ki je naravnost nasprotna oni podlagi, katero imajo jednaka društva na Nemškem. Naša društva so vsled tega, da opravljajo posel malega trgovca, naravnost odkazana na spekulacijo. Pri tem pa je treba pomisliti, da celo društvo pri taki trgovini ne more imeti tiste elastičnosti, kot jo ima posamezni trgovec, in pred vsem je treba pomisliti, da mej našimi kmeti ni zadostno inteligentnega osobja, ki bi umelo blago ob pravem času, za pravo ceno, in v primerni kvantiteti naročiti, in ki bi končno umelo, naročeno blago primerno spraviti, in pred pokvarjenjem obvarovati. Če se takemu društvu par vagonov pokvari, pa imamo katastrofo pred sabo! Naša društva, ker tržijo s kolonijalnim in manufakturnim blagom, odkazana so na kredit. Ona kupujejo na kredit in prodajajo na kredit. In to zadnje vstvarja tiste male brezštevilne tirjatve, ki se na kmetih pri vsaki trgovini

prikazujejo, in katere se v knjigah lepo vidijo, katere so pa gotova poguba trgovcu, če jih ima preveč, in če jih mora s silo iztirjati. Pri konsumnih društvih pa bode stvar še težavnejša; če bodo svoje male tirjatve s silo iztirjale, potem bode šlo rakom zvižgat tisto človekoljubje, za katero se sedaj skrivajo. Mesto človekoljubja pa bo nastopilo sovraštvo malih dolžnikov, ki bode prav hitro ugonobilo ime konsumnega društva.

In končno nam pa še ostanejo trgovske knjige. Tukaj pa vlada taka mizerija, da se kar čudim, da se katoliški organizatorji niso vstrašili pred njo! Računi, ti bodo trombe glas, ki bo nekdanj ožnanjevala sodnji dan kranjskim konsumnim društvom. Na tem polju je vsak optimizem škodljiv: žalostno, ali resnično je, konsumna društva postanejo zavodi, v katerih se bode naš kmet odgojeval k nezvestobi, in kakor njiva bode, s katere bode kazenski zakon spravljaj bogato svojo žetev.

V gospodarskem oziru bodo naša konsumna društva propadla, ker morajo propasti. Nepotrebna so, in v spekulaciji ne bodo mogla dolgo časa z izkušenimi trgovci tekmovali. Sedaj prvi čas, ko je vse v največjem navdušenju, ko nikdo ne zahteva strogih računov, ko je kredit še na vse strani odprt, in ko se ima vsaka tirjatev, ki je v knjigi za dobro in iztirljivo, sedaj, ko je obdačena prav zmerno, in ko država še lahodušno dopušča, da ji konsumna društva ugonablajo najboljše davkoplačevalce, sedaj ima stvar še nekaj lica. Sedaj zro naši konsumniki na jasno nebo, ki se bode pa kmalo pooblačilo, ker velja ravno zakon, da morajo ta društva, ker nimajo zdrave gospodarske podlage, propasti. In propadla bodo: stroške tega propada pa bode nosil naš kmet, in ne tisti, ki so ga tirali v brezsrčni ta gospodarski eksperiment. H jednakemu zaključku pa dospemo tudi takrat, če si ogledamo še moralčno stran naših konsumnih društev.

Ta stran je istotako pegasta, kakor vsaka druga stran tega izrodka gospodarske fantazije naše katoliške stranke. Kako drugače je tudi v tem pogledu v Nemčiji. Tam imajo kmetške zadruge, posebno v Neuwiedski organizaciji velik upliv, one vestno izvršujejo svojo nalogo, in o njih se smelo trdi, da so povzdignila pravno mej narodom, da so mej njim utrdile pojem za red, da so ga vnele za varčnost, in da so mej narodom pred vsem vzbudile ljubezen do legega vedenja in legega življenja. Pred očumi si tukaj le Raiffeisenovih zavodov takomenovane ustanovne zaklade, in takoj smo prepričani o etičnem pomenu teh zavodov, kadar so pametno urejeni, in kadar se nahajajo v krajih, kjer lahko pametno delujejo. Sedaj pa vzenimo v roke etično stran naših konsumnih društev. Če bi stari Raiffeisen še živel, morala bi ga obiliti ru-dečica, ko bi čul, da hočejo to biti društva njegovega duha. Zatajil bi jih, in sicer še z večjo odločnostjo, kot je zatajil apostol Peter svojega odrešenika! Moralna stran konsumnih društev je žalostna in temna. Tukaj ne govorim o tem, da se skoraj vsako konsumno društvo, kadar ga vodi duhovnik, v zvezo spravlja z nekako Dulcinejo, ki pa ni v nikakem sorodstvu s platonično ljubico nekdanjega španjolskega viteza. Pri nji ima voditelj konsumnega društva svoje stalno shajališče, z njo se vozi v zaprtih vozovih, in počesčuje jo z obilimi, v dolgo noč trajajočimi obiski, tako da nastane po celi fari najedenkrat pohujšljiva govorica: gospod so kuhani in pečeni pri ti ženski! Ne trdim, da obstajajo tu kake pregrešne zveze, ker dobro vem, da temu, ali onemu konsumnemu društvu vzlic brezbrojnim posojilnicam, katere je ustanovila katoliška gospodarska organizacija, primankuje denarja. Zategadelj je koristno, če se izvoha stara devica, ki je dobro z denarjem zalozena, in koristno je tudi, če se navdihne z ljubeznijo — ne do voditelja konsumnega društva, — pač pa do društva samega, da potem kaj založi, kadar v društvu denarja ni! Ne govorim tudi o tem, da se je od tistih dob, odkar posvečujejo mladi duhovniki svoje moči kramariji, pomnožila tako imenovana škandalozna kronika naše častite duhovščine tako zelo, da človeka kar zona obhaja. Ne trdim, mogoče pa je vendar, da se kažejo na tem kalnem polju uplivi naših konsumnih društev, in da sem slučajno škof sv. Nikolaja dijeceze, prosil

bi svetega duha, da me razsvetli, potem pa bi pričel premišljati in premišljati, so-li ta konsumna društva s vmasano svojo kramarijo vaa skupaj v istini toliko vredna, da se spravlja radi njih dobre ime naše častite duhovščine v vmazane in pohujšljive govorice, prav kakor da so naši duhovniki turški muzeini in ne več zastopniki katoliške čistosti! Pri Bogu, da sem škof ljubljanski, pograbil bi za bič, in kakor je Kristus nekdanj pognal kramarje iz tempelna, pognal bi mlade klerike iz konsumnih društev, samo da se že jedenkrat konec stori tistim govoricam, ki padajo kakor črne saje na belo mašniško obleko!

Ali vse to omenjam le mimogrede, ker imajo naša konsumna društva še drugo slabo moralčno stran, in to hujšo od prej navedene! Tukaj hočem se ozirati pred vsem na tako imenovano „mutteranstalt“, na konsumno društvo v Starem trgu pri Ložu, ki služi za nekak vzor vsem drugim konsumnim društvom na Kranjskem! Kar tukaj trdim, je vse resnično, ker je vse posneto iz zaprišenih izpovedb prič, ki so se izpovedale pred sodiščem. Po teh izpovedbah soditi, mora biti to vzorno konsumno društvo prava beznica. V njem popivajo moški in ženske do pozne noči, in obilo je faranov, ki se vsako nedeljo do dobrega nalezejo „kaplanovega“ vina. Pilo se je tukaj od pričetka. To se pravi, takoj, ko se je konsumno društvo ustanovilo, prihajali so pivci v trumah. Ali duhovniku, ki vodi to vzorno društvo, šla je kupčija še prepočas, in zategadelj delal je z vso silo na to, da se je v konsumnem društvu napravilo za gospodarsko organizacijo prepotrebno keglijšče, in da si je pridobilo pravico, tik tirolskega petijota točiti še žganje, kar je z ozira na katoliško gospodarsko organizacijo brez-dvojbeno prav koristno. In tako se časih pripeti, da dobiš na konsumnega društva keglijšču pijano družbo hlapcev in delavcev, ki v pijanosti keglijajo za zadnje groše svojega piclega zaslužka. Z njimi pa keglja in igra tudi njihov dušni pastir, o kojem pa ne trdim, da je pri tem pijan! Tako se tudi dostikrat pripeti, da se s tega keglijšča mej deseto mašo v pohujšanje celi vasi oglašajo hripavi in tuleči glasovi pijane družbe, ki niti takrat ne vtihnejo, kadar oznanja zvon z bližnjega stolpa, da se v cerkvi izpolnuje največja in najavetejša tajnost naše božje vere! Tako se na tem keglijšču lahko zamenja vino z žganjem; komur deluje vino prepočasno, se hitreje in uspešneje lahko upijani z močnejšim žganjem. Tako je konsumno društvo v Starem trgu! Njega duševni voditelj pa je hotel jutri tu v beli Ljubljani nastopiti v obiskurnem društvu, in slavo hotel peti svojemu zavodu, svojemu keglijšču, izbornemu svojemu žganju in morda tudi hripavemu petju mej deseto sveto mašo! V istini predrznost, kakor smo jo malokdaj doživeli, in kakor jo je zmožen le duhovnik, ki išče božjega kraljestva po konsumnih društvih, in nikjer ne drugod!

Iz bogate statistike naj omenim samo jedno: V Starem trgu pri Ložu stočilo se je prej, ko še ni bilo konsumnega društva v vasi, na leto okrog 200 hektolitrov vina; sedaj, odkar deluje ondi naša katoliška gospodarska organizacija in njeno konsumno društvo, potóči se ga na leto čez 500 hektolitrov! Gospoda, ali poznate pomen te številke? Gospoda, saj poznamo sami sebe, kar nas je Slovencev, vsi imamo to slabost, da se alkoholu premalo ustavljamo! To lastnost pa ima tudi naš ubogi kmet, in najlepši namen naše cerkve in naše šole je pač ta, da bi ga polagoma ozdravila od te strasti. Kar pa zidata cerkev in šola, to podere čez noč — konsumno društvo! In sedaj si pred-očujte razmere, kakor so na kmetih! Farni duhovniki, kojim kmet v življenji in ob smrti uri vdano zaupa, ustanove konsumno društvo in takoj z ustanovitvijo društva pripelje se v vas pod duhovniškim pokroviteljstvom po cele bariglje slabega laškega vina, ali pa malovrednega tirolskega poluvina. Nastavijo ga, in sicer za cene, kakor se do sedaj po ti kronovini še nikdar točilo ni. V hipu počí glas: v konsumnem društvu so nastavili nov sod, gos-pod kaplan točijo lepo, črno vino, in skoraj zastoni! Rad bi poznal našega kmeta, ki bi se mogel vstaviti skušnjavi in obrzdati svojo strast! Prej se je bal svoje žene, in le skrivoma se je časih upal v piv-

 Dalje v prilogi.

nico, kjer je pil vino, ki je bilo tako drago, da mu je pozneje razlučena gospodinja celi teden do draginjo v obraz metala. Kaj pa se sedaj zgodi? Ko čuje pobožna naša ženica, da je prav za prav gospod kaplan sam krčmar, mora tudi ona „zraven biti“: prej je tu in tam zašel gospodar sam v gostilno, sedaj pa zahajata možin žena, oba skupaj v konsumno društvo, meneč, da izvršita Bogu dopadljivo dejanje, če se vpijanita v kaplanovi krčmi! Še nekaj izgledov! Ko se je ustanovilo pod pokroviteljstvom župnika konsumno društvo na Trbiži, to je nekje v Poljanskih gorah, kjer se snuje sedaj že šesto konsumno društvo, pravil mi je kmetič, kako je bilo tako prvo nedeljo, ko se je društvo odprlo. Ponosno je dostavil: za 25 gl. smo samo črnega vina spili, in ljudje, ki poprej že 10 let pijani niso bili, bili so tiso nedeljo pijani kot muhe! „Tok je bil lep!“, Tako izgleda Vaša gospodarska organizacija, gospodje, ki menite, da le Vi sami ste zastopniki pravega katoliškega duha v deželi. Od zadnjega do prvega, ali pa od prvega do zadnjega so Vaša konsumna društva šole za pijančevanje, šolski nadzorniki pa so Vaši mladi duhovniki, ki mešajo božjo besedo v konsumnih društev s kramarijo, ter so v prvi vrsti krivi velikega zločina nad deželo, zločina, ki provzročuje, da se v dneh Vašegospodarske organizacije mnogo bolj pijančuje, kakor se je kdaj pijančevalo v ti vojvodini!

Pije se več! Pri tem pa je tudi pomembljivo vprašanje, kaj se pije? Resnični odgovor glasi se tako-le: pije se veliko, ali pije se slabo. Zmes, ki prihaja v deželo pod imenom laškega vina, ali pa še celo pod imenom laškega petijota, ta zmes se ne more primerjati z zdravno pijačo, kakor jo rode naše dolenske in vipavske vinake gorice! V veliki množini povžita — in po konsumnih društvih se povžije v ogromnih množinah — mora kakor strup vplivati na organizem, posebno če se po dobri starotški navadi še z žganjem pomeša! Še nekaj desetletij konsumnih društev, pa bode sedanje človeško pleme spravljeno na nič, in potomci sedanjih konsumnikov podobni bodo naslednikom tistih iz Sodome in Gomore, če so sploh kaj naslednikov imeli ti svetopiseški grešniki! Tu Vam je za razmišljanje odprto široko polje. Čemu pa pa naj bi govorili! Katoliških organizatorjev se itak nobena beseda ne prime! Vam gospodom poslancem samo jedno: veliko se trudimo, da bi zatrli žganje v deželi, da bi čez mejo pognali žganje, tega velikega morilca dobrega zdravja!

Skoraj brezvspešni so naši napori, v bodoče pa bodo še brezvspešnejši; žganje, ta morilec dobrega zdravja v deželi, dobil osije sedaj vrednih bratov — v konsumnih društvih, kise pošteno trdijo, da z laškim vinom in tirolskim petijotom ugonobe pri sedanjih generaciji še tisto dobro, kar se je do sedaj pred žganjem ohranilo. To pa je zdravstvena stvar naših konsumnih društev, na kojoj tudi ne smete biti ponosni.

In če že o nemoralnosti govorimo, tiči največja nemoralnost v tem, da — kakor so prvaki katoliško-narodne stranke že sami priznali, katoliška gospodarska organizacija ni izvirala iz potrebe, temveč iz nizkega in golega političnega sovraštva. Gospodarska organizacija, kakor si jo mislijo naši katoliški možje, ni imela namena pomagati našemu kmetu, njen edini namen je bil, materialno uničiti narodno-napredno stranko in njene pristaše. In to je najgrša nemoralnost, ki si je v političnih bojih misliti moremo. Svojemu bližnjemu snesti vsakdanji kruh, ker neče verovati na vsako klerikalno politično prismođarjeto, to je skoraj tako ostudno, kakor nekdanja inkvizicija, ki je grešnike, da so se radikalno spokorili, žive sežigala. Vse, kar ste s svojo organizacijo dosegli, je pač to, da se danes kakih 1000 rodbin v istini trese za svoj vsakdanji kruh. In najlepše krštanstvo se dandanes kaže v tem, da se spravlja tisoč rodbin na beraško palico, sko-

raj bi rekel v znamenji svetega križa. Na vseh voglih se deluje na to, da se tem revežem zares sne vsakdanji kruh, nikdo pa ne premišlja o tem, kake bodo posledice, če se ta zverinski gospodarski boj brez usmiljenja nadaljuje!

In vendar je stvar premisleka vredna, in nekaj oseb je v deželi, ki so gotovo poklicane, premišljati o nji. Tu je pred vsem prevzvišeni zastopnik cesarske vlade, na kojega razsodnost najprej apelujem. Koliko časa bode še vlada mirno gledala, kako se zakon o pridobitnih zadrugah neusmiljeno izkorišča v „namene, na koje pri snovanju tega zakona niti iz dalje nikdo mislilni? Koliko časa bode še dopuščala vlada, da se pod krinko „kmet-skih zadrug“ in s pomočjo elastičnih pravil šalijo s predpisi obrtnega reda, in davčnih zakonov, katere drugače vsi stanovni prav boleče občutijo? In koliko časa pustila bode vlada svojega najvestnejšega davkoplačevalca — malega trgovca — brez vsake pomoči, da je kakor tica na veji, na kojoj sme streljati vsak? Teh vprašanj ne stavljam toliko v interesu zatiranega trgovstva, stavljam jih v interesu države same, ki je v prvi vrsti poklicana, da za brani vsakovrstne roparije na polju gospodarskega življenja. — Končno se obračam na Njega knezoškofo milost. Rabil sem izraz „roparijo“ na polju gospodarskega življenja. Izraz je oster, ž njim pa se slikajo resnične razmere. Prihod Njega Milosti v deželo smo vsi z veseljem pozdravljali; njegovo dobro srce hitelo je pred njim v dijezo! Sedaj bi ga vprašal, jeli duhovščina poklicana, da se postavi na čelo takim gospodarskim roparskim jezdom! Sedaj bi ga spominjal Kristusa ob jezeru, ki je blagoslovil kruh, da je mogel vse lačne brez vsake izjeme nasititi. Nam pa se odreka ne samo blagoslov, nam se s silo jemlje skromni vsakdanji kruh, in sicer od božjih služabnikov, ki hočejo biti Krista pravi nasledniki. Spominjal bi ga na izrek „moje kraljestvo ni od tega sveta“, ter ga vprašal, kake vtise bi napravljalo na njegovo pastirsko srce, če bi mu dokazal, da je voditelj nekega konsumnega društva od Božičasem opustil 70 ur krščanskega nauka v šoli, samo da je mogel opravljati posledice konsumnega društva? Spominjal bi ga na to, da mora mašnik živeti od oltarja. Če se pa sedaj duhovščina sama postavlja na čelo agitaciji, ki naj našemu kmetu dokaže, da mu je predrag mali trgovec, a line odpira pota bodoči agitaciji, ki bode hotela našemu kmetu dokazati, da mu je predrag tudi duhovski stan? Končam pa s prepričanjem, da bode prej kot ne ravno duhovščina ob svojem času najbolj občutila posledice pogubne katoliške gospodarske organizacije, ker ne bode mogla krotiti duhov, ki jih danes s tako vnemo kliče na dan!

Cvetje in plevel.

(Dopis iz narodnih krogov.)

II.

„Edinost“ nam je očitala, da smo prepričani, da se je narodnostno vprašanje že preživelo. Porabimo to priliko zlobnega pisca zlobne „Edinosti“ na laž postaviti ter sploh malo ljubljanske razmere glede narodnega življenja osvetliti. Te razmere so sicer Ljubljančanom dobro znane, a občinstvo drugod jih ne pozna, ali pa jih načisto presoja, ker jih je narodni stranki sovražno časopisje le preveč skalilo.

Oglejmo najprvo unanje lice „bele Ljubljane“. Koliko ima še peg! Zgolj nemških napisov je dandanes res malo, a veliko preveč je še vedno dvojezičnih. Narodna stranka nima moči, jih spremeniti v čisto slovenske, a vender se najdejo ljudje, kateri delajo stranko za to odgovorno. Zakaj pa zaradi nemških ali dvojezičnih napisov „Slov. List“, ki tako rad kaže svojo hinavsko narodno dušo, enkrat ne pri me prvaka slovenskih klerikalcev, g. K. Polaka na Dunajski cesti, ki ima tako čisto nemško tablo, kakor si jo danes ne upa imeti niti najzagrizenejši nemškutar v Ljubljani. Čemu je na slovenski (?) katoliški bukvarni dvojezičen napis? Obrtniki v slovenskem „Katoliškem domu“ imajo tudi dvojezične napise itd. „Slov. List“ sicer vse to ve, pa mu seveda vse to ni nič mar, on je edino

za to na svetu, da grdi narodno stranko in posebej dr. Tavčarja! In ulični napisi! Ti pa niso več pega, ampak ogromna gruča blata na beli Ljubljani. Narodna stranka je hotela dvojezične napise odstraniti, reč je bila že zagotovljena, pa preprečili so to nakano na željo vlade trije prvi prvaki slovenske katoliške stranke. In cela slovenska (?) katoliška stranka se je dvignila kot jeden mož ter je s „Slovincem“ na čelu zagovarjala to izdajstvo, češ, da po katoliških načelih mora biti ravnopravnost. To je največji škandal, ki se je zgodil kdaj mej Slovenci in ne bo mogoče ga tako kmalu popraviti. Le napačajte nas in pitajte nas z nemškutarji, ki glede narodnosti niti za jeden las nismo odnehali, dočim ste Vi Nemcem principi-jalno njih enakopravnost priznali. Zakaj se pa slovenski katoliški izrečenega načela niste držali letos pri gledališkem vprašanju in ste Nemcem vsako pravico odrekli ter ste le hoteli spraviti narodno stranko v zadrego, da bi svetu demonstrirali njeno zvezo z Nemci, ki se tiče le gospodarskih, ne pa narodnih reči in v kojoj zvezo jo je spravila edino le Vaša nestrpnost proti važnim posvetnim kulturnim zavodom, Vaše izdajstvo in sedaj tudi neovrgljivo dokazano figamotstvo. Predno pustim ulične napise, še nekaj: Zgodila se je pozneje glede teh napisov neka prememba, katera je bila posledica zadrege, v katero je prišla Ljubljana po potresu. Dr. Tavčar je iz dobrosrčnosti stvar zagovarjal, kar mu je doneslo mnogo grdih očitaj, a zakrivil je ni, kar bodi tu pribito.

Narodna barva Ljubljane na unanje se tudi kaže v govorici, ki se sliši po javnih prostorih. Nižji slojevi govore sploh slovenski, moška slovenska inteligencija tudi, drugače je seveda z žentvom. Da vse slovenske gospe in gospodične v Ljubljani vselej in povsod ne govore slovenski, se ne da tajiti, a temu so krivi odnošaji. Pri nas, kakor po celem svetu, je ogromna večina prebivalstva, ki se ne briga za politiko ali pa za narodnostna vprašanja, in ta večina živi, kakor se ji ljubi, in govori tako, kakor je vajena. Pomislite, da so bili vsi stariši vzgojeni v nemških šolah, vse je bilo nemško in še v najnovejšem času so imela dekleta priložnost dobiti višjo omiko jedino le v nemških višjih šolah Uršulink in v zavodu Huthovem. Preobrat tedaj ni mogoč tako hitro. Lažnik bi bil pa tisti, ki ne bi priznal, kako se ta grda maroga našega ženstva hitro opira. Kdor ljubljanskih prebivalcev osebno ne pozna, naj ne sodi, ker ne ve Nemcev in Nemškutarjev ločiti od Slovencev, kajti na promenadah in po ulicah nahajajo se v prav velikem številu tudi Nemci. Koliko je v tem pogledu drugače postalo izza par let, kar imamo višjo deklisko šolo in pa deklisko pripravnico, ki je pod novim vodstvom res taka, kakor predpisuje zakon! Hčerke in obitelji odločno narodnih mož govore doma in na ulici slovenski in lažljivo je klepetanje „Slov. Lista“ in obmejnih listov, da hčerke narodnih prvakov le nemški govore. Po-metajte Štajerci, Korošci, in zlasti pa Tržan-čanje le raje pred svojim pragom! Otroci izvenkranjskih slovenskih prvakov večkrat še slovenski ne znajo. Seveda, vsaka dama po gosposki oblečena spada eo ipso k obitelji kakega moža narodne stranke, in če jo kdo sliši nemški govoriti, pa hajd, spiši članek za „Slov. List“ ali „Edinost“ ter naredi narodno stranko za to odgovorno, zraven pa priloži par mastnih psokv in tvoja duša bo pomirjena. Ta recept dobro poznamo!

Glede občevalnega jezika inteligencije bodo naj nam merodajni možje, ki javno delujejo v političnem življenju, takozvani „prvaki“. Oglejmo si obitelji teh ljubljanskih narodnih in klerikalnih prvakov! Pri narodnih prvakih je občevanje vseskozi slovensko (če ni res, na dan z imeni, ker za služijo to sramoto), pri klerikalnih pa — o joj! Veliko teh posvetnih prvakov i tako ni, a kakšne so njih obitelji razun jedne ali dveh častnih izjem? V slovenskem gledališču je katere izmed njih malokdaj videti, dasi večina redno obiskuje nemško gledališče, in od jednega klerikalnega prvaka otroci so kar naravnost brez vsakega sramotilnega čuta nemčurji. Le pošlji ljuba „Edinost“ svojega zastopnika v Ljubljano, ta bo našel narodni plevel pač v „Katoliškem domu“, ne pa v „Narodnem domu“. Nekoč je dopisnik „Edinosti“ zasledil pri nemški predstavi tri narodne dame (jedno

rojeno Nemko) in hitro jih je dal v tržanke „cajtenge“, imen sicer ni navedel, a namignil je s kolom, katere so bile. Kako pa pride ta dopisnik v nemško gledališče? Jaz hočem biti pravičen in reči, da je šel iz radovednosti. No, te dame so šle isto tako iz radovednosti gledat jedenkrat neko opereto, za katero je bil velik vrišč v Ljubljani. Če bi bil pravičen ob presojanju tega narodnega zločina (kar je v mojih očeh), našel bi pa tehtno olajšavo v dejstvu, da so te dame skoraj pri vsaki slovenski predstavi. Olajšalnih okoliščin za „Edinost“ pri narodni stranki ni, dočim ne najde najmanjšega greha pri klerikalcih. Jaz, ki v sedmih letih nisem zamudil 10 slovenskih predstav, videl sem jednega prvih klerikalnih prvakov dvakrat ali trikrat v slovenskem gledališču, a vem zanesljivo, da prav pogosto zahaja v nemško gledališče. — Ta gospod ima pri konsorciju „Slov. Lista“ tudi tekmeča. Da, ljuba „Edinost“, v Ljubljani se je marsikaj na bolje obrnilo, pri čemur ima zasluge le narodna stranka, in danes niti 20 zavednih (?) Slovencev (mej katere pa štejem tudi klerikalce) ne pohaja nemško gledališče, kajti domače gledališče je dobro in v marsičem nadkrijuje nemško, če tudi Ti narobe trdiš in imaš dvomljivo čast, da si izlila največ gnojnice na ta važni narodni zavod in na njega požrtvovalno vodstvo. Priče še čas, ko bo „Edinost“ spoznala, koliko je škodila in kakšne vrste ljudem se je vsedla na limanice. —

Sedaj pa še nekaj! Jeden izmed listov, ne vem ali „Edinost“ ali „Slov. List“, je v zadnjem času pogreval ob napadanju naših narodnih prvakov vest, da pohajajo Huthovo ultra-nemško višjo deklisko šolo hčerke narodnih prvakov. Poprej so res vsa dekleta, kojih stariši so zmogli skrbeti za višjo naobrazbo, pohajala izključno nemške zavode, saj slovenskih ni bilo, kajti notranja uršulinska šola (vnanja ni prišla v poštev) je tudi bila in je še danes popolnoma nemška. Danes tega ni več, ker imamo iz-borno obiskovano slovensko višjo deklisko šolo, zato se mi je tudi gori omenjena vest neverojetna zdela. Poizvedoval sem in kaj sem zvedel? V Huthovem zavodu je res jedna Slovenka (?), a ta je hči prvega klerikalnega prvaka. Živio! Sedaj me pa urbi dlan kakšno zapisati o društvu „Naša straža“. No, tega ne storim, ker se prej ali slej morajo razmere tako spremeniti, da bo tudi plevel prispeval. Jedno pa že danes lahko povem, kadar pričnemo prispevati, takrat samo po 1 krono (t. j. 50 kr. av. v.) na leto gotovo ne bomo dajali.

V Ljubljani, 5. aprila.

Iz velikonočnih čeških člankov.

„Narodni Listy“ pišejo, da je smešno, ako trdijo Nemci kolike triumfe žanjejo na vseh poljih Čehi, ter da so vzlic vsemu še nenasitni Husiti. Resnica pa je, da tvorijo v Thunovem ministerstvu Nemci večino, da so najvišja mesta birokracije v nemških rokah, namestniki in najvišji deželni šefi so slej ko prej Nemci. Še vedno se preganjajo češki uradniki, še ni odpravljen Čehom sovražni volilni red, še ni predložila vlada predloge za razširitev deželne avtonomije in centralistične ustave noče vlada revidirati v federalističnem smislu. Kriza zahteva nujno rešitve. A kdo more povedati kakšna bo ta rešitev? Toliko pa je gotovo, da ne more nobena sila več potlačiti češkega naroda, ter da zatirane pravice morajo slaviti končno zmago. — „Hlas Naroda“ piše, da Nemcem ni toliko za to, da bi se odpravile jezikovne narobe kakor za popolno spremembo vladnega sistema. Nemci hočejo samo to, da se jim vrne neomejeni upliv na vse druge narode, da se jim vrne nadoblast. To pa morajo preprečiti Čehi. Absolutizma se Nemci ne bojé, pač pa, da bi se začelo parlamentarno delovanje, kjer bi zabranila sedanja večina zaželeno spremembo vladnega sistema. — „Politik“ piše, da vse kaže, da se vrača na Češkem mir. Nemci vedno bolj uvidevajo, da so njihove težnje v jezikovnem oziru neizvedljive, ter so Čehi in Nemci vedno bolj skromni. Nadejati se je torej mirnih pogajanj in ugodnih uspehov.

„Zde“ in „tukaj“ prepovedana.

Vojno ministerstvo je poslalo vsem vojaškim poveljstvom in četam ukaz radi oglašanja pri kontrolnih shodih. Vojni minister pravi, da je smatrati po § 150. voj. kazenskega zakona za zločine subordnacije, ako se kdo ustavlja izvršiti službeni ukaz.

Ako se torej mej kontrolnim shodom branijo oglašiti se vojaki z besedo „hier“, zagreše se proti subordinaciji ter so kaznivi. Obsoditi se morejo v ječo za šest mesecev do jednega leta. Ako pa se jih ustavi soglasno več, dobi to ustavljanje značaj upora. Hujskanje rezervistov k ustavljanju pa je kaznivo po § 222. voj. kazenskega zakona. Dosedanji prestopki pri kontrolnih shodih se bodo kaznovali samo disciplinarnim putem, v bodoče pa je postopati strogo po vojnem zakoniku.

Skupni nemški program.

Bodočo nedeljo torej se snidejo na Dunaju zaupniki nemških strank in zastopniki raznih dežel, da sestavijo skupni nemški program. Nemški naprednjaki se hočejo pri tej priliki potezati za ustanovitev velike nemške stranke po vzorcu pokojne zjednjene leve. Radikalci pa se tej ideji ro-gajo. „Reichswehr“ piše zato, da konferenca ne bo dosegla posebnega uspeha. Sklepov te konference zaupniki ne mislijo objaviti. Menda se boje, da bi mogla vlada kakih za-htevi ugoditi! Bajе so izvršeni že vsi refe-rati razen koroškega. Dr. Lemisch je od-klonil sodelovanje pri sestavi skupnega pro-grama, ker se mu zdi vsa akcija nepraktična in brezplodna.

Gibanje proti nemškim radikalcem.

V glasilih leve so se začeli oglašati glasovi proti radikalcem Wolfvega in Schö-nerejevega kova. Razni listi, ki so prise-gali še nedavno na prapor absolutne nega-cije vsakega delovanja in miru, uvidevajo, da je dosedanja obstrukcionistična taktika nemškemu narodu že mnogo škodila in mu bode še več, ako se nemški poslanci pra-vočasno ne otrsó Wolfvega varuštva. „Neue Freie Presse“ piše n. pr.: Radikalni program je povsem zmagal. Zadnji oportunist je zginil s pozorišča, in boj proti vsemu, kar obstaja v Avstriji, boj do izkrcavanja je jedini smoter vseh Nemcev. In ali bode potem zmaga dobljena? Gotovo ne bo po-tem Avstrija nikdar več mirna, a tudi nemški narod ne bo našel miru, kar vendar ne more biti smoter nacionalne politike. Ako bi imeli Nemci v Avstriji vsaj kakęga odličnega, nadarjenega moža, kateremu bi zaupale vse stranke, ki bi zapeljal s svojo avtoriteto za-voženi nemški voz na pot praktične na-rodne politike! Toda takega moža Nemci nimajo. Zato pa naj razmišljajo volilci se-danjost in bodočnost, da se rešijo brezmo-trene politike slepe fanatičnosti. Tako libe-ralna „Neue Freie Presse“, a tudi nemška napredna (n. pr. „Silesia“) in krščanskoso-cijalna (n. pr. „Deutsches Volksblatt“) gla-sila so začela pisati proti blaznemu nem-skemu radikalstvu.

V Macedoniji.

Kristijani v Macedoniji so baje jako vznemirjeni radi neprestanega turškega ob-oroževanja. Zlasti v vilajetu Kesovo vzbujajo vedno nove pošiljatve pušk, streliva, uniform in raznega vojnega materiala mej kristijani veliko razburjenost, da se je bati revolucionarnega gibanja. Turki se pač boje, da bi vprizoril agilni macedonski komité za spomlad večjo ustajo, zato pa se pri-pravljajo na vse eventualnosti. O kakih reformah v Macedoniji pa ni zopet ničesar slišati.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. aprila.

— **Osebnе vesti.** Ravnatelj goriškega učiteljskega šolskega svetnika g. Fr. Hafner je stopil v pokoj. Začasno je prevzel ravna-teljstvo tega zavoda gosp. prof. Jos. Moz. Pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Celju, gosp. Josip Zdolšek je imenovan avskultantom.

— **Deželni zbor kranjski** je imel danes velepomembno sejo, katera utegne imeti blagodejnih posledic za celo našo de-želo. Prišla so namreč na razpravo kon-sumna društva. Posl. Lenarčič je kot poročevalec o deželni kulturi v lepem govoru z občega narodno-gospodarskega sta-lišča obsodil konsumna društva, na kar je posl. dr. Tavčar v sensacionalnem govoru, kateremu je zbornica burno opetovano pri-trjevala, pojasnil vsestransko delovanje kon-sumnih društev. Ta govor prijavljamo že danes na uvodnem mestu. Dru. Tavčarju so odgovarjali posl. Ažman, Schweiger, Povše in Pakiž. Kako? Da se jih Bog usmili! V debato je posegel tudi posl. baron Schwegel, ki je predlagal, naj se izvoli poseben odsek 9 členov, kateri naj preišče

vladajoče razmere in naj še v tekočem za-sedanju stavi primerne nasvete. Ta pred-log, kateri je podpiral tudi deželni pred-sednik baron Hein, je bil soglasno sprejet. Poročilo o tej velevažni debati priobčimo jutri, dostavljamo le, da je bil uspeh te de-bate — strahovit poraz klerikalne stranke, in to poraz, katerega ne bo lahko prebila.

— **O gospodarstvu mestne občine** zdelo se je dr. Krišperju potrebno, izpre-govoriti v svojem moniterju. Seveda je njegova sodba neugodna. Kako tudi ne; saj vse, kar občinski svet narediti da, stane denar. To seveda ni prav. Dr. Krišper bi to storil drugače; on — dasi, kakor znano, pri zadnjih deželnozbornskih volitvah ni mogel prodreti v Ljubljani s svojim kandidatom vkljub ogromnim denarnim žrtvam — reguloval bi mesto, zidal mestni dom, napravil tlačkove, gradil kasarne itd. brez „drobiža“. Tudi mestno dvorano bi bil brez stroškov popravil dal; seveda bi zato v njej ne bilo toliko tistega nepotreb-nega zlata, ki mu tako vid jemlje, da — v skrbi za svoje zdravje — rajše k sejam ne zahaja! In pa nepotrebna potovanja! Ako so v drugih mestih tako neumni, da odpošiljajo v Ljubljano deputacije ogledo-vat si mestne naprave, čemu naj bi jih posnemal občinski svet ljubljanski? Res, da so se že pod poprejšnjim županom od-pošiljala odposlankstva v druga mesta pro-učavati uredbo mestnih hranilnic, vodovodov in elektraren; toda takrat še ni bilo dr. Krišperja v občinskem svetu. Sedanji župan ima pač prijetnejše stališče, ker se lahko pri dr. Krišperju pouči, kako se na primer napravljajo squari ali steklene kupole pri rastlinjakih. Pri tem je pa tudi treba pomisliti, da se denar, ki se izdaja za poto-vanja, lahko pametneje in tako porabi, da bode mestna občina od tega res kaj imela. Budimpeštanski stavbni red, kateri si je leta 1895. po nasvetu dr. Krišperjevega na-ročila mestna občina, veljal je na primer samo par goldinarjev več, ko informacno potovanje župana Hribarja in stavbnega svetnika Dufféa na Nemško. Res, da se tega stavbnega reda ni potrebovalo; a shranjen je vendar v mestni registraturi, dočim se onega potovanja še ondi shraniti ne more. Temu dragocenemu stavbnemu redu naj bi se dodalo še kako dragocenejše pravniško mnenje, ki naj bi se za spre-membo naročilo — ne v Budimpešti — temveč na Dunaji. Moj Bog, koliko korist-nejše bi to bilo za mestno občino, ko po-tovanje njenih uradnikov ali pa občinskih svetnikov in župana! Res škoda, da dr. Krišper k sejam občinskega sveta zahaja tako redkokdaj, saj po tem, kar smo po-vedali, ni dvojbe, da če bi se njegovi modri nasveti sprejemali: „Res zlati vek financam mestnim pride.“

— **Strasna nesreča.** „Grazer Tag-blatt“, glasilo slavnostnega graškega kon-venta, prijavlja danes vest, katera mora mej Nemci na Štajerskem in Koroškem prouzročiti celo revolucijo. List pravi, da stopi dež. šolski nadzornik g. Zindler v pokoj in da pride na njegovo mesto „na-rodni Slovenec“ ravnatelj mariborske gimnazije, gosp. dr. Stornig, vsled česar dobe Slovenci vse srednje šole na Štajer-skem v svoje roke. Joj!

— **Za volitev v zdravniško zbornico kranjsko**, ki se bo vršila 8. t. m., določili so se sledeči kandidati: I. Okr. glavarstvo Radovljica in Kranj: Član dr. A. Arko, namestnik: okrožni zdravnik E. Globoč-nik. II. Okrajna glavarstva Ljubljana, Kamnik, Litija: Član dr. J. Marolt, namestnik: okrožni zdravnik M. Morscher. III. Okr. glavarstvo Krško in sodni okraj Rudolfovo: Član dr. K. vitez Blei-weis, namestnik: A. Homan. IV. Okr. glavarstva Črnomelj in Kočevje, sodna okraja Žužemberk in Trebnje: Član dr. Alfred Valenta pl. Marchthurn, namestnik: dr. F. Šifer. V. Okr. glavar-stva: Postojna in Logatec, izvenzemski sodni okraj Lož: Član: dr. M. Jagodiz, namestnik: dr. J. Eržen. VI. Deželno stolno mesto Ljubljana: Člani dr. E. Bock, dr. V. Gregorič, dr. Fr. Kees-bacher, dr. F. Šlajmer. Namestniki: dr. J. Schuster, zobozdravnik A. Pai-chel, okrožni zdravnik F. H. Finz, dr. J. Kopriwa. Od volilcev podpisani volilni listek dati je v poseben kuvert, ki nosi napis: „volilni listek za volitev v zdrav-niško zbornico“, ga zalepiti, ter zalepljenega v drugi kuvert poslati na dotično oblast (okrajno glavarstvo ali magistrat).

— **Veselica na korist Prešernovemu spomeniku.** Na vzporedu te velike vese-lice, katero prirede v nedeljo, 9. t. m. zdru-ženi odbori vseh slovenskih ženskih narod-nih društev v Ljubljani v zgornjih prostorih „Narodnega doma“, so poleg samospe-vov, mešanih zborov in sviranje vo-jaške godbe še te-le točke: Živa po-doba, nato veseliga „Moj pokojni“, nova opereta „Mladi doktor“ in izvirna tragedija „Karakala“. Že ta vsopred nudi mnogo raznovratne zabave in tudi pravega umetniškega vžitka. Poleg tega pa bode po elegantnih paviljonih in razstavah preko 30 narodnih, dražestno kostimiranih gospej in gospodičin prodajalo raznoterosti na kor-ist Prešernovemu spomeniku. Ljubljanske požrtvovalne dame bodo priredile vsa ve-selico v vsakem oziru originalno ter se ni nikomur bati nasilnega obiranja, ki je s te veselice izključeno. Naše dame so skratka poskrbele, da bode ta veselica zares vesela in zabavna ter da najde vsakdo dovolj užitka in razvedrila.

— **Prestop k protestantizmu.** V Go-rici je minoli teden prestopil k protestan-tizmu conte Cecconi s svojo soprogo in z otroci.

— **Našim kolesarjem.** „Zveza slo-venskih kolesarjev“ dobila je prošlo leto dovoljenje, da se smejo njeni člani, ako dokažejo členstvo in se potem z istim kolesom zopet povrnejo v domovino, brez plačanja carine peljati na izlete v Italijo. Te dni je to dovoljenje prvič uporabil g. M. K., člen kluba slovenskih biciklistov in „Zveze slovenskih kolesarjev“. Da se vedo drugi člani „Zveze“ pri taki priliki vesti, naj se ravnajo po tem navodilu. Pred vsem je treba, da si izposlušajo od tajnika v redu izpolnjeno vsprejemnico in od bla-gajnika legitimacijo „Zveze slov. kolesarjev“. S tema dokumentoma gre kolesar na meji najprej k avstrijskemu finančnemu urad-niku, kateri mu da potrdilo o izvozu ko-lesa in ga spremi k italijanskemu uradniku, kjer se mu kolo plombira. Nazaj grede se mora oglašiti najprej pri italijanskemu uradniku, kateri mu da potrdilo o zopet-nem izvozu in ga spremi k avstrijskemu uradniku. To poslednje potrdilo naj se odda v Ljubljani predsedništvu „Zveze“.

— **„Glasbena Matica“.** V odborovi seji z dne 3. t. m. se je odbor „Glasbene Matice“ sledeče sestavil: Predsednik g. dr. A. Ferjančič, podpredsednik: g. prof. M. Vodušek, tajnik: g. Oskar Dev, namestnik: g. E. Gangl, blagajnik: g. P. Lozar, na-mestnik: gosp. dr. M. Hudnik, šolski nad-zornik: g. prof. F. Orožen, namestnik: g. prof. Vodušek, hišni gospodar: g. dr. J. Kušar, namestnik: dr. P. Drachsler, arhivar: g. D. Razinger, namestnik: g. L. Schwentner, preglednik poverjenjstva: g. T. Milčinski, odborniki: gg. prof. M. M. Hubad in prof. F. Gerbič, g. svetnik J. Vencajz kot načelnik pevskega zbora in učitelj g. J. Bele kot tajnik pevskega zbora.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je g. Ivan Jebačin, založnik „Kave družbe sv. Cirila in Metoda“, danes vročil 100 gold. Do sedaj je daroval v vsem že 400 gl. povodom kupčije z domačo kavo. — Slo-venci! rabite in zahtevajte le to občno pri-znano izborna kavo.

— **Umrl** je v noči od nedelje na po-nedeljek v Wöhrshofenu na Bavarskem, kamor je šel zdravja iskat, nadarjeni jurist g. Ivan Zupan, rojen v Vrbi na Gorenj-skem. Lahka mu ptuja zemljica!

— **Kolesar se ubil.** Na Velikonono nedeljo ponesrečil je na Medvedjeku neznan kolesar, ki se je pripeljal iz Ljubljane. Padel je s kolesa in se tako pobil, da je čez 3 ure potem pri posestniku Jožefu Kalcu na Pljuskii umrl. Umrli mora biti trgovski pomočnik, je okoli 24 let star, močne postave, je imel na nogah čišme in nogovice in je nosil zelen klubok in temnomodro srajco s črkama J. S. na prsih. Pri sebi je imel nekaj denarja, toba-kiro, nekaj užigalnic in srečk. Ena vizitnica se glasi: Josef Sorčič, Hoheneg. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico k sv. Lorencu. Kolo je bilo novo, brez številke in zavora.

— **Tatvine.** Črevljarskemu pomočniku Francetu Vidmarja ukradel je nekdo v go-stilni na Tržaški cesti srebrno uro za dame in srebrno verižico. Ura se je navijala s ključkom. Malo kazalo je bilo pokvarjeno. Na verižici je visel spominski tolar. — Iv. Gostinčarju na Resljevi cesti pa je nekdo

v Františkanski cerkvi vzel palico, katera je imela držaj v obliki kušarja.

— **Zavod sv. Nikolaja v Trstu** po-sluje komaj 5 mesecev, a že je vsprejel pod svojo streho 139 slovenskih deklet. Da je bil zavod potreben in da deluje uspešno, dokazuje že to, da se dekleta o vsaki sili in potrebi iz lastnega nagiba zatekajo v zavetišče. Ako bi vsi Slovenci poznali namen in pomen tega društva, postal bi zavod sv. Nikolaja jedna naj-boljših naših trdnjav. Zavod bi pomagal vzgajati, oziroma ohranjati dekleta zvesta svojim starišem in svojemu rodu. »Eti-nost« piše: Ustvarili smo našim mladen-kam to zavetišče. A to ne zadošča, ustva-riti jim moramo tudi gospodinjsko šolo. Ta misel pa se ne da izvršiti, ako ne bo večje podpore od strani županstev. Naši posamični rodoljubi so preobloženi z narodnim davkom in mi ne smemo pre-več izkoriščati njih požrtvovalnosti. Ali česar ne morejo posamičniki, zgodilo bi se lahko po sodelovanju naših občin. Iz Stajerske je bilo do sedaj največ deklet, katerim je pomagal ta zavod, a ravno od tam se dosedaj ni odzvala niti jedna ob-čina. Na Goriškem se je odzval edini Bo-vec. Tu se kaže res nečuvna brezbriznost za moralno blaginjo našega ženstva. V za-vodu so oskrbovali tudi bolnih deklet, katera bi bila morala v bolnišnico, vsled česar bi imele občine pisarij, sitnosti in tudi denarne škode. Vse to se jim je prihranilo. Dekleta prihajajo v zavetišče brez vsacega sredstva. Kaj bi bilo lahko iz njih, ako bi ne našle takega zavetja! Kako lahko bi propadle dušno in telesno! Milo je človeku pri srcu, ako je došel v prostore društva in vidi tu natlačeno naših varovank. Tu jih je iz različnih krajev, tu se sestrijo devojke iz Štajerske, Kranjske, Koroške, Primorske, Hrvaške itd. Naj bi našel ta zavod mnogo podpornikov in podpornic tudi na Kranjskem!

— **Mesečni pregled.** Minoli mesec sušec je bil sprva mil in prijazen, v drugi manjši polovici pa oduren in mrzel. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj — 12°, ob dveh poludne 81°, ob devetih zvečer 36°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 35°, za 02° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 7363 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 03 mm nad normalom. — Mo-krih dni bilo je 8, padavica znaša 992 mm, med temi 99 mm snega.

* **Prva hrvaška feerija.** Na Veliko-nočni ponedeljek so igrali v Zagrebu prvo izvirno čarobno igro s petjem in plesom „Rajska vodica“, katero sta spisala po narodnih mitoloških motivih in po najlepših Andersonovih pravljicah mlada hrvaška pisateljica Artur Schneider in Jakša Sedmak; profesor Drag. Kaiser pa je napisal godbo. Gledališko ravateljstvo je to izvirno igro sijajno uprizorilo, oskrbelo nove dekoracije, novo garderobo i. dr. Vspeh je bil najlepši.

* **Demostenes ni jecljal.** V gimnaziji staviijo profesorji učencem Demostena za vzgled vztrajnosti, češ da se je z vztrajnim učenjem odvadil celó grdemu jecljanju ter je postal največji grški govornik. Dr. Charvin, francoski zdravnik, pa je izdal sedaj neko brošuro, v kateri dokazuje s podatki iz spisov Aristofanesa, Zosimosa, Cicerona in dr., da Demostenes ni jecljal, ampak da je le r slabo izgovarjal, dokler se ni tega odvadil.

* **Pustolovec morilec.** Pred tržaško poroto je bil te dni obsojen neki Amiragli v petletno težko ječo. Svoj čas je bil de-lavec na železnici, a radi zanikarnosti so ga zapodili. Leta 1887. je začel živeti v Trstu z neko vdovo. Vambiachini, ki je imela dve hčerki. Amiragli pa se je z njo spril ter začel hoditi za neko Jelič, krotliko levov. Jelič je umrla nasilne smrti. Ami-raglija so takrat obdolžili, da je vrgel svojo ljubico skozi okno, a mu tega niso mogli dokazati. Na to se je vrnil zopet k vdovi Vambiachini ter se zaljubil v njeno 15letno hčer. Ker pa se mu dekle ni ho-telo udati, jo je zaklal z britvijo.

* **Kako dosežemo visoko starost?** Američanski zdravnik dr. V. Kumear trdi, da je našel način, s katerim se gotovo doseže visoka starost. Pravi namreč, da je najopasnejše to, da na starost žile otrde radi apna, raznih soli i. dr., kar se nabere ter zabranja pretakanje krvi. Priporoča torej jesti le sadje, ribe, telečje in ovčje

meso; mesto navadne vode se mora piti destilirana voda z 10 do 15 kapljicami fosforjeve kisline.

Telefonična in brzojavna poročila.

† Nadvojvoda Ernest.

Dunaj 5. aprila. Na dan pogreba nadvojvode Ernesta ostaneta obe dvorni gledališki zaprti.

Naslednik Coroninijev.

Dunaj 5. aprila. Iz zanesljivega vira se poroča, da bode naslednik Frana Coroninija zopet italijanske narodnosti.

Škofovski shod.

Dunaj 5. aprila. Na škofovski shod, ki se bode vršil na Dunaju pod predsedstvom kardinala Gruše radi znanih verskih agitacij, bodo povabljeni tudi razni politiki.

Povišanje taks.

Dunaj 5. aprila. Naučni minister je odredil, da se dosedanja taksa pri profesorih izpitih iz živih jezikov poviša za 2 gld.

Minister Kaizl.

Dunaj 5. aprila. Minister dr. Kaizl se vrne jutri s svojega inspekcijskega potovanja po Dalmaciji na Dunaj.

Tiroleki deželni zbor.

Dunaj 5. aprila. Danes je bil tirolski namestnik vzprijeto zasedanja tirolskega deželnega zbora pri grofu Thunu ter mu je sporočil o dosedanjih pogajanjih z Italijani, da bi vstopili zopet v deželni zbor. Uspehov ni bilo v tem oziru nobenih.

Okrajni zastop v Ormožu.

Ormož 5. aprila. V načelstvo okrajnega zastopa bili so danes skoraj enoglasno izvoljeni gospodje: dr. Ivan Omulec, načelnikom, Ivan Kočevar, namestnikom, Franc Gomzi, Florjan Kuharič, Alojz Mikl, Lavoslav Petovar in Maks Rolič, odbornikom. Nemci so se med volitvijo odstranili.

Grof Grüne bolan.

Praga 5. aprila. Minister a latere Szecheny je bil danes tu na obisku pri bolnem poveljniku praške posadke, grofu Grüneju, ki je njegov strijo.

Švicarski socijalisti.

Curih 5. aprila. Tu se je osnovala politična zveza ogerških, nemških in slovenskih socijalistov, živčih v Švici.

Zdravje papeža.

Rim 5. aprila. „Messagero“ poroča, da se počuti papež sicer nekaj boljše, da pa se je vendar še vedno bati zanj. Papež sprejema le v najnujnejših zadevah, a le za par hipov. Odgovarja mesto njega navadno kardinal Rampolla Zdravnika priporočata papežu največji mir.

Španija varči.

Madrid 5. aprila. Kraljica renegatinja je s posebnim dekretom razpustila državni svet, ki je sestojal iz 12 členov, katerih vsak je imel na leto 20.000 peset.

Otisova proklamacija.

Washington 5. aprila. Glavni poveljnik ameriške vojske na Filipinih, general Otis je izdal proklamacijo, s katero naznanja, da si prisvajajo Združene države nadoblast nad vsem filipinskim arhipelom, ter da bode uničil vsakogar, kdor bi se tej nadoblasti ustavljal. Združene države pa hočejo dovoliti Filipinom samoupravo ter zagotoviti osebno in versko svobodo vsakomur, kdor prizna omenjeno nadoblast.

Slovinci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Darila.

Uredništvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospodinja Beti Noll in Ljubljani 4 K, namesto venca na grob pokojni gospod Ani Mali-jevi roj. Toman. — Vesela družba pri g. Grudnu na Jelčnem vrhu pri Idriji 2 K 60 vin. Skupaj 6 K 60 vin. Živeli vsi darovalci in darovalke!

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Mell-ovega Seidlitz-praška“, ki se dobi za nizko ceno in kateri upliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljenja. Originalna škatlica 1 gld. a. v. Po poštenu povzetju razpošilja ta prašek vsak dan doktor A. MOLL, ces. in kr. dvorni salagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 6. V lekarnah na doheli je izredno zahtevati MOLL-ov preparat, samsamovan s varnostno znamko in podpisom. Manj kot dve škatlici se ne pošlje naravnost. 1 (59—6)

Poslano

gosp. V. Zaverlu, nadučitelju v Begunjah.

Pri sestavljanju Vašega odgovora „Znamenje časa“ v „Slov. Narodu“ z dne 31. marca, št. 74., se vidi, da Vi res nimate časa, katerega pripisujete dopisniku, a svetoval Vam bi, da drugič popreje poizveste ime tistega, kateri je zoper Vašo osebo kaj pisal, predno pridete s takim popravkom na dan.

Ako že tako med vrstami koga napadate, ne da bi vedeli, ako je res pravi, da sploh vsak bralec, kateremu so razmere le količkaj znane, takoj ve, koga mislite, bi bilo lepše, da njegovo ime na polna usta poveste, a gotovo ste si mislili, da so bralci tako naivni kakor Vi.

Torej ne trditte časa s takimi odgovori, ako nimate dovolj pozitivnih dokazov, ampak porabite Vaše moči rajši za tiste posle, katere ste sploh prevzeli; pri katerih je pa Vaš prednik, g. nadučitelj Jož. Turk kakor se kaže, veliko več sreče imel.

Begunje, 1. aprila 1899.

(642)

Ivan Avsenik.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Izjava.

Dne 8. februarja 1899 sem v št. 31. „Slov. Naroda“ objavil po meni podpisani dopis v katerem dolžim gosp. Ivana Pollaka obrtnika v Kamniku, da je nelojalno intrigiral proti „Kamniški čitalnici“ in sem pri tem rabil tudi žaljiva očitavanja.

Ker sem vso zadevo bolj natančno poizvedoval in se prepričal, da so bile moje obdolžitve popolnoma neopravičene in neutemeljene in da sem bil le od napačnih informacij zapeljan, popravim to pomoto in preklidem vsa očitavanja imenovanega dopisa s pristavkom, da proti časti g. Ivana Pollaka nimam ničesar ugovarjati.

Opomni se, da sva valed izvensodne poravnave oba umaknila svoji protitožbi.

Kamnik, dne 31. marca 1899.

Jos. Močnik.

Z ozirom na zgoraj natisnjeno izjavo gosp. Josipa Močnika, lekarnarja v Kamniku, jemljem na znanje, da je bil imenovan gospod le po napačnih informacijah zapeljan in to da me je z dopisom v „Slovenskem Narodu“ z dne 8. februarja 1899, št. 31, razšalil.

Valed tega radovoljno umaknem obtožbo in moja očitavanja z dostavkom, da tudi jaz proti častivrednemu gosp. Močniku nimam ugovora. Opomni se, da sva valed izvensodne poravnave oba umaknila svoji protitožbi.

Kamnik, dne 31. marca 1899.

Ivan Pollak.

Umri so v Ljubljani:

Dne 3. aprila: Alojzija Josin, krojačeva žena, 73 let, Stari trg št. 2, vnetje sapnika. — France Likar, pismonoša, 43 let, Radečkova cesta št. 1, jetika. — Liza Jamnik, gostinja, 73 let, Florjanske ulice št. 15, jetika.

Dne 4. aprila: Lovrenc Cotman, strojevodja, 73 let, Krakovski nasip št. 10, valed raka na jeziku. — Urša Lukšič, gostinja, 84 let, Breg 4, ostarelost.

V hiralnici:

Dne 2. aprila: Marija Zajc, kuharica, 23 let, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 30. marca: Marijeta Lesar, kajzarjeva žena, 65 let, jetika. — Jakob Pavlič, žagar, 48 let, pljučnica.

Dne 31. marca: Marija Weissbiringer, gostinja, 73 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Vitina nad morjem 306-3 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Podoba v 14 urah
4.	9. svečer	739-4	9-3	brezvetr.	oblačno	149 mm
5.	7. zjutraj	740-2	8-4	sl. svzhod	del. jasno	
	2. popol.	739-1	15-1	sr. svzhod	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 8-8°, normala: 7-5°.

Dunajska borza

dne 5. aprila 1899.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 „ 60 „
Avstrijska rata renta	120 „ 15 „
Avstrijska krona renta 4%	100 „ 50 „
Ogerska rata renta 4%	119 „ 65 „
Ogerska krona renta 4%	97 „ 15 „
Avstro-ogerske bančne delnice	922 „ — „
Kreditne delnice	888 „ 75 „
London vista	120 „ 50 „
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59 „ — „
30 mark	11 „ 79 „
30 frankov	9 „ 56 „
Italijanski bankovci	44 „ 30 „
C. kr. cekini	5 „ 67 „

Vse vrednostne papirje preiskrbuje BANKA MAKŠ VERSEČ, Ljubljana, Šelenburgova ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Zahvala.

Vsem ljubim prijateljem in častitim znancem, ki so spemili našo ljubo soprogo, oziroma mater, taščo in staro mater, gospo

Alojzijo Josin

k zadnjemu počitku, kakor tudi za vse druge izrase sošalja se prav srčno zahvaljuje

(647)

rodbina Josin.

V Ljubljani, dne 5. aprila 1899.

Prežaljenim srcem javljamo vsem prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, gospod

Lovrencij Zottmann

v torek, dne 3. aprila, ob 1/6 uri, po dolgotrajni bolezni, v 72. letu svoje starosti, izdihnil svojo blago dušo.

Zemeljski ostanki bili so danes ob 6. uri prepeljani k sv. Krištofu, ter ondi položeni k večnemu počitku.

Blagega pokojnika priporočamo v prijaznem spominu! (650)

V Ljubljani, dne 4. aprila 1899.

Marija Zottmann, soproga, Franc, Anton, Karol, sinovi.

Zahvala.

Globoko potrti po britki izgubi naše najbolje tete, gospe

Ane Mali roj. Toman

izrekamo tem potom za prisrčno sočutje mej boleznijo in ob smrti, za tako mnogobrojno, častilno spremstvo pokojnice k zadnjemu počitku in za lepe poklonjene vence najsrčneje in najtoplejšo zahvalo. Posebno zahvalo pa smo dolžni prečastiti duhovščini, gospodu občinskemu načelniku in gospodom občinskim svetnikom, učnemu osebju in šolski mladini, čast. gasilnemu društvu, pevcem za gniljivo nagrobno petje, kakor vsemu prebivalstvu v Kamnigori, ki je sprejelo drago pokojnico do groba.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1899.

(648)

Zaljubljeni ostali.

„Ljubljanski Zvon“

št. 2 leta 1898 kupi upravništvo „Ljubljanskega Zvona“.

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernova ulica št. 10—14

priporoča svojo bogato zalogo

jedilne priprave

nožev, vilic in žlic iz britanskega jekla, alpeke ali alpeke-srebra priv. dunajske tovarne „W. Bachmann & Comp.“

Na izbero so tudi

žlice iz alpeke, 12 kom. od gld. 4-30 naprej.

žličice „ „ 12 „ „ 2-20 „

Namizni svečniki

iz alpeke, čisto bele kovine,

par 21 cm visokih gld. 2—,

„ 23 „ „ 2-30 „

„ 25 „ „ 2-40 „

Prav cenó se dobé noži in vilice z roženim (599—5) ali košenim ročajem.

Zahvale.

Spodstovani gospod!

Zahvaljujem Vas, da ste mi poslali tako izvrstno zdravilo proti kašlju in preobliju. Porabil sem jedne steklenice trpotčevega soka, pa sta mi kašelj in preoblija skoraj prestala. Pošljite mi takoj še 3 steklenice Vašega izvrstnega trpotčevega soka in 2 savoja čaja proti kašlju.

Z velpoštovanjem

V Divači, 19. oktobra 1897.

Vaš zahvalni

Jakob Suppan.

Trpotčev sok (Spitzwegerich-Saft), ki tako izvrstno deluje proti kašlju, preobliju, hripavosti, teškemu dihanju in proti starim boleznim, dobiva se vedno svež v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjski trg 20.

Naj vsakdo pazi na zaščitni znak, ker samo oni trpotčev sok je iz moje lekarnice, ki ima na steklenici sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena 1 stekla švedskih krepljenih kapljic s točnim navodilom 80 novč.

Pošilja se vsaki dan s poštnim povzetjem.

Kdor denar naprej pošlje, naj za vožni list in kiščico prilažni 20 novč.

Lekarna k Zrinjskemu

H. BRODJOVIN

Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Lekarna k Zrinjskemu

H. BRODJOVIN

Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Narok, ki iznaka 5 gld.

in več, se pošilja franco.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiš. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selthal Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linco, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linco, Budejovice, Plzeň, Marijine vane, Hebr, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipako, Dunaj via Amstetten. — Praga v Novo mesto in v Kečevje. Osebni vlaki: Ob 6. uri 54 m. jutraj, ob 1. uri 05 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — Prihod v Ljubljano j. k. Praga iz Trbiša. Ob 5. uri 46 m. jutraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejvice, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejvice, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Praga iz Novega mesta in Kečevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri 21 m. jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 45 m. zvečer. — Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. jutraj, ob 3. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. — Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 56 m. jutraj, ob 11. 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. (1)

Otroški vozički

in specialitete v krušnih krožnikih in izprehodnih palicah itd. itd. so vsled mojih znižanih rezijskih stroškov, ker nimam več ulične prodajalnice, tako po ceni, kakor nikjer drugod. Poskušnja bode to potrdila. (631—3)

Z velpoštovanjem

FRANC STAMPFL

Gledališka stolba 3, zraven „Tonhalle“.

Prostovoljna javna dražba

vseh v zapuščino Antonije Tomšič spadajočih premičnin vršila se bode

v četrtek, 6. aprila 1899

od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne, oziroma tudi prihodnji dan

v Strelških ulicah hiš. št. 14.

Dr. Franz Vok (612—2)

c. kr. notar kot sodni komisar

Iz neke konkurzne mase

se prodajo (390—1)

tirjatve do dolžnikov na

Kranjskem in Primorskem

pr. circa 4000 gld. a. v.

Pojasnila daje upravitelj konkurzne mase

dr. Emil Machatsch

dvorni in sodni odvetnik

Dunaj, VII., Neubaugasse 45.

Gospodična

v srednji starosti, izvrstna prodajalka z večletno prakso in z najboljšimi spravevali želi sedanjo službo premeniti. Prevzame kako podružnico z mešanim blagom, kupčijo z moko ali pa tudi dobro gostilno na račun. (615-2)

Cenjene ponudbe se prosijo do 6. aprila t. l. pod naslovom „M. M. št. 100“ poste restante Ljubljana.

Vzprejem urarskega pomočnika in urarskega učenca.

Učenec naj bode s Kranjske ali s Primorske.

Ant. Murovec
urar v Radovljici, Gorenjsko.

Takoj se prodaja ali dá v najem lepa hiša

z dobro obiskano gostilnico, ki je blizu Borovelj, torej pripravna za vsako obrt. Ima tudi prostorno gospodarsko poslopje, vse v dobrem stanu; polja in gozda je skupaj okoli 58 oralov. Ugodni kupni in plačilni pogoji.

Več pove **Alojz Antonič** v Borovljah (Ferlach) na Koroškem. (540-3)

Gotovo pomagajo splošno priznane (1650-10)

Kaiser-jeve karamele iz poprove mete

pri pomankanju teka, žledolomnih bolečinah in slabem, pokvarjenem železu. Pristne v zavojčkih po 20 kr. se dobivajo v lekarni „pri zlatem orlu“ pri železnem mostu in pri U. pl. Trukoczy-ju v Ljubljani.

Trgovski pomočnik

špecerijske stroke, izurjen, želi spremeniti službo v Ljubljani ali na deželi.

Ponudbe vzprejema upravništvo „Slov. Naroda“ pod „A. J.“. (553-3)

Prašno olje

garantirano najboljša kvalitete

klg. 1 gld.

Vse drugo se poišče v zalogi

J. S. Benedikt v Ljubljani.

(Za izdelovanje se priporoča **Peter Matelič**.) (574-4)

Vabilo

rednemu občnemu zboru za V. upravno leto posojilnice v Cerknici

registrirane zadruga z neomejenim poroštvom

kateri se bode vršil

v ponedeljek, dne 24. aprila 1899

popoldne ob 2. uri

v prostorih posojilnice, t. j. v občinski pisarni

v Cerknici

z nastopnim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca o letnem računu za l. 1898. in njegov nasvet zaradi razdelitve čistega dobička.
3. Potrjenje letnega računa in razdelitev čistega dobička.
4. Sprememba pravil.
5. Izvolitev načelstva, računskega pregledovalca, in njegovega namestnika.
6. Razni nasveti.

(643) **Načelstvo.**

Radi prezidave se stara okna, več sobnih vrat, steklenih sten, železnih vrat ceno proda.

Več se izve v trgovini F. Urbanc-a, Pod Trančo. (640-1)

Sveže Kulmbachsko pivo v steklenicah

priznано zdravilo in krepijo za bolnike je v zalogi trgovine (21-77)

Kavčič & Lilleg
pri „Zlatoregu“.

Velika hiša

v Matavunu zraven slovečih škocijanskih jam, 3 ure od Trsta in pol ure hoda od železniške postaje Divača, ob živahni prometni cesti Reka-Trst. z dvema kuhinjama, z dvema obširnima podzemeljskimi kletimi, s 14 krasnimi sobami s posebnimi uhoji, kakor nalašč prirejena za mnogobrojne letovišnike, ki vsako leto prihajajo v ta divno-romantični kraj, z obširnim na visoko obzidan in senčnatim dvoriščem, z velikim vodnjakom z izvrstno vodo, z velikimi hlevi za konje in govedo, z obširnimi spravami za seno ter druge poljske pridelke, s prostornimi lopami, s krasnim, s sadjem in trtami zasajenim vrtom in z lepim parkom, je vsled nastalih družinskih razmer pod ugodnimi pogoji takoj

na prodaj.

Proda se tudi na večletne obroke. — Hiša, kakor vsa ostala obširna poslopja, so kakor nalašč prikladna za gostilničarstvo in štacunarsko obrt. Vseled njene lege na tako živahni prometni cesti, je posebno pripravna za kupčijo z domačimi pridelki in vsakovrstnim blagom na drobno in debelo; krčma bi pa imela razum navadnega posla z domačim ljudstvom in z vozniki, obilo posla z nebrojnimi obiskovalci škocijanskih jam.

Vse pohištvo z vrtom in parkom vred, dalo bi se tudi v najem po dogovoru.

Natančnejša pojasnila pri lastniku Aleksandru Mahorčiču v Matavunu, pošta Divača.

Kdo se želi etablirati ali upeljano trgovino prevzeti?

Pogoji ugodni. „Mercur“ (626-2)
poste restante, Celje.

Na prodaj je
lahek, nov, na pol pokrit voz
za jednega ali dva konja; kočijažev sedež se lahko proč vzame.
Istotam se tudi prodaja po jako ugodni ceni voz za prevažanje kruha, sifona ali mleka.

Natančne poizvedbe: Radeckega cesta (Kravja dolina) št. 3. (645-1)

Nezaslišano! Čudovito! 240 komadov za samo gld. 1-95

1 elegantna ura s štiriletnim jamstvom in goldin verižico, 1 čudovito eleganten nastavek za smodke z jantarjem, 1 krasna kravatna igla s simili brilantom, 1 jako eleganten prstan z imit. biserom za gospode ali dame, 1/2, dučata platnenih žepnih robcev z barvanimi obročki, 1 jako eleganten niklast žepni tintnik z angl. mehanizmom, 1 fina ščetka za obleko, 1 par finih nogavic, 1 jako elegantna damska broša najnovejše facone, 1 krasna zapetnica za dame, najzadnja novost, ki se more porabiti tudi kot damska verižica, 1 krasna garnitura, obstoječa iz manšetni, zavratniških in naprsnih gumbov s patent. zapono, 1 par jako elegantnih damskih uhanov z simili briljanti, 1 krasno toaletno zrcalo z etuijem in finim česalom in še nad 200 komadov, ki so v hiši koristni in neobhodno potrebni.

Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še kratek čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike, ker je vsako sleparstvo in vsak riziko popolnoma izključeno, ter se neugajajoče brez zadržka vzame nazaj.

Razpošilja po c. kr. poštne povzetju ali ako se pošlje denar naprej:

zaloga Ernst Buchbinder

Krakau L/M.

Pošto predalo št. 25.

Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako fin žepni nož z dvema rezili kot darilo. (641-1)

Oddelek za sukna Kastner & Öhler, Gradec

štajerski in tirolski loden

135—140 cm širok, 135, 215, 240, 369 kr. m. Te kvalitete so preizkušeno dobre in so posebno pripravne za

praktična in elegantna oblačila.

Črno in modro česljano blago, modno blago, sukno za livreje in vozove

črno in modro česljano blago, modno blago, sukno za livreje in vozove

Izmej najfinjših
toaletnih mil
najcenejše in
najmilejše.

Za umivanje porabno
za

dame

kakor tudi kot
milo za otroke

jako priporočljivo.

Povsod na prodaj
po 30 kr.

Glavna zaloga moke.

Obče priznani, izvrstni, na raznih razstavah odlikovani izdelki iz slovečega **valjčnega mline Vinka Majdiča v Kranju** — oddajajo se po originalnem ceniku na debelo v zalogi v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2, kakor tudi v zastopnikovi trgovini v Postojni na debelo in drobno.

Glavni zastopnik za mesto Ljubljana, Dolenjsko, Notranjsko

Anton Ditrich.

Protivinsko pivo.

Od sedaj naprej razprodajam izborno **marčno pivo** iz kneza A. J. Schwarzenberga pivovarne, ustanovljene leta 1598. v Protivinu — po konkurenčnih cenah v sodčkih in steklenicah na debelo v zalogi na Marije Terezije cesti št. 2 v Ljubljani.

Radi izvanredne kakovosti in ugodnih cen blagovolijo naj se častiti odjemalci pri cenj. naročilih, katera bodem vedno vestno in točno izvrševal, obrniti s polnim zaupanjem na

glavnega zastopnika za Kranjsko in južne kronovine

Anton Ditrich-a v Ljubljani.

(569-3)

F. Cassermann

krojač za civilne in raznovrstne uradniške uniforme

in poverjeni zalagatelj ces. kr. unif. blagajne drž. železnice uradnikov

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje civilnih oblek in nepremočljivih havelokov po najnovejši faconi in najpovoljnejših cenah. Angleško, francosko in tuzemsko robo ima na skladišču.

Gospodom uradnikom se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih uniform ter preskrbuje vse zraven spadajoče predmete, kakor: sablje, meče, klobuke itd., gospodom c. kr. justičnim uradnikom pa za izdelavanje talarjev in baretov. 14

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

== urar ==

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo največjo zalogo vseh vrst žepnih ur zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budilk in salon-skih ur, vse samo dobre do najfinjše kvalitete po nizkih cenah.

Novosti v žepnih in stenskih urah vedno v zalogi. 14

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Fran Kaiser

— puškar —

prodajalec biciklov

iz prvih tovarn 14

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Najboljše urejena delavnica za popraviljanje biciklov in šivalnih strojev.

• Vzorca na zahtevanje poštne prosto. •

S tem uljudno naznanjam slav. p. n. občinstvu, da je moja trgovina s suknom založena z najnovejšim blagom

za pomladansko in letno sezono.

Imam tudi največjo zalogo Krennerjevega blaga iz Škofje loke, domač izdelke najboljše vrste.

Priporočam se slav. p. n. občinstvu za mnogobrojen obisk z velespoštovanjem 14

Hugo Ihl.

Suknenih estankov vedno veliko v zalogi.